

Het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap.

Het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap heeft op 11 October 1913 zijne Statuten gewijzigd.

Een van de voornaamste veranderingen, misschien wel de belangrijkste is deze, dat het Genootschap is geworden tot wat men zoo in de wandeling noemt een „invitatie-gezelschap.” Voortaan zal men zich niet meer als lid kunnen aanmelden omdat het Genootschap zich het uitsluitende recht voorbehoudt om zijne toekomstige leden te benoemen (op z'n hoogst zes per jaar).

Het kan den tandartsen in 't algemeen niet onverschillig zijn waarom het Genootschap besloten heeft dezen stap te doen, omdat zijne leden in spé onder de tandartsen gevonden moeten worden.

Van zijne oprichting af tot heden heeft het Genootschap een bijzondere plaats willen innemen. En op zijn jongste vergadering is zoo wat algemeen getoond dat het Genootschap wenscht te volharden in zijn houding.

Dit gehandhaafde standpunt brengt mede, dat de oningewijde zich een onjuiste meening kan vormen aangaande het Genootschap, omdat wij leven in een tijd, waarin alles zich eerder veralgemeent dan wel verbijzondert.

Wie dit laatste doet laadt gemakkelijk op zich den schijn, dat hij verwaand, hoogmoedig, trotsch, deftig, ongenaakbaar, enz. is. En wordt deze beschouwing op het Genootschap (als samenstelling van personen) toegepast, dan kan men meenen gegronde redenen te hebben tot een afbrekend oordeel.

Opheldering in deze aangelegendheid acht ik ten zeerste gewenscht.

Allereerst dan een verklaring.

Een Genootschapslid vindt zich zelf niet deftig, trotsch, ongenaakbaar, verwaand of hoogmoedig. Hij wil dat ook niet zijn, allermintst ten opzichte van zijne collegae niet—medeleden.

Meent men evenwel, dat er van het Genootschap toch iets uitgaat, dat aan deftigheid en voornaamheid doet denken, dan kunnen deze aanduidingen alléén toepasselijk zijn op den geest, die uit het gedrag en de handelingen van het Genootschap spreekt en gesproken heeft en als zoodanig zal ieder lid ze met genoegen aanhooren en in Genootschapsnaam aanvaarden.

Ten bewijze, dat de oprichters van het N. T. G. geene vereeniging in den gewonen zin van dit woord wenschten te maken moge blijken in de eerste plaats uit de keuze van den naam in casu Genootschap en in de tweede plaats uit zijn geschiedenis.

Met deze laatste kan men kennis maken door ruimschoots voorhanden lectuur op dit gebied zoodat wij het hier alleen over den naam zullen hebben.

In 't algemeen is genootschap niet synoniem met vereeniging, al worden beide in den volksmond vaak verwisseld, dus onzuiver gebruikt. Als het, zooals hier, aankomt op fijner onderscheid dan dient men in 't oog te houden, dat elk woord zijn beteekenis heeft, omdat elk woord het symbool is van een begrip.

Laat ik hier nu eens trachten in woorden uit te drukken wat men van de oprichting af tot op heden in het Genootschap gevoeld heeft n.l. dat er onderscheid bestaat tusschen het begrip vereeniging en het begrip genootschap.

Het begrip Genootschap *) vertegenwoordigt een onbe-

*) Het begrip Vennootschap vertegenwoordigt een bepaald aantal personen.

paald aantal personen, die in hunne samenkomsten en in hunne gemeenschappelijke handelingen uitsluitend ideeële belangen behartigen met de bedoeling de door hen gekweekte idealen zooveel mogelijk individueel en in de maatschappij te verwezenlijken.

Dit streven brengt onafwijsbaar mede dat in een genootschap uitsluitend naar plichtsbetrachting gestreefd wordt.

Wat is nu een vereeniging?

Het begrip van een vereeniging vertegenwoordigt een onbepaald aantal personen, die zich samengevoegd of aaneengesloten hebben om als een groote Eén krachtiger voor hunne rechten in de maatschappij te kunnen opkomen, dan zulks voor den eenling mogelijk zou zijn.

Nog eens en verkort gezegd:

in een genootschap gaat 't om de plichten

in een vereeniging om de rechten.

Wie ziet niet in, dat hier de zedelijke grondslag verschilt? al zullen beide inrichtingen onmisbaar genoemd mogen worden?

Maar dat is nog niet alles.

De verhouding onder genootschapsleden en vereenigingsleden is anders wat al dadelijk zou uitkomen aan het „woord” indien men respectievelijk zou spreken van genoten en leden.

Zuiver gezegd bestaat een genootschap uit „genoten,” wier onderlinge betrekking vergelijkenderwijze aangetoond wordt door de verhouding, die wij denken aan speelgenoot, geloofsgenoot, feestgenoot, vakgenoot, eedgenoot, echtgenoot, ambtgenoot, landgenoot en om de deur dicht te doen aan bedgenoot.

Wellicht vindt men aanleiding om bij de laatstgenoemde samenstelling van bed en genoot even te glimlachen. Maar aan welk woord begrijpt men beter de verhouding, de in dit geval vergaande intimiteit welke tusschen genoten bestaat dan aan bedgenoot. En wil nu eens bij vakgenoot aan concurrent denken. Dan zult gij onmiddellijk aan het

laatstgenoemde begrip de gunstige verhouding opmerken, die bedoeld wordt als men het over vakgenooten heeft.

Laten wij eens nagaan wat verschillende handboeken over ons onderwerp meedeelen.

Het handwoordenboek voor de Nederlandsche Taal van Koenen zegt: *Genoot (eigenlijk die met een ander geniet) aandeelhebber, deelgenoot.*

Hieruit blijkt dat genoot in verband staat met genot. Wat heeft genot nu met genootschap te maken? Wel wat anders dan dat in het genootschap het grootste, geestelijke genot moet zijn z'n plicht te oefenen om deze daarbuiten te beoefenen. Terwijl in een vereeniging voor z'n rechten, z'n eigen rechten opkomen wel voldoening schenkt, doch deze voldoening moet dan van een lagere orde zijn.

Kramers en Bonte, bekend Fransch woordenboek zegt: *Genootschap = union de plusieurs personnes jointes pour quelque intérêt particulier pour cultiver les lettres et les sciences.*

Verdam, Middel Nederlandsch woordenboek zegt: *Genoot = door geboorte gelijk in stand, rang (ook met den landsheer) iemands gelijke, gezel.*

Zoo wordt ten onzent het Tijdschrift voor Tandheelkunde uitgegeven door een *gezelschap*, wat ook alweer zeggen wil, dat hier geen sprake is van een gewone vereeniging, omdat de leden zich verhouden als gezellen, die onbaatzuchtig iets doen tot bevordering der Tandheelkunde.

Kuiper, woordenboek der Nederlandsche Taal zegt *Genootschap = vereeniging voor wetenschap en kunst, bijbelgenootschap, afschaffersgenootschap, kerk- en dichtgenootschap.*

Prof. Quack spreekt van de *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen als van een genootschap.*

Al deze standaardwerken spreken van de roeping voor het hoogere terwijl uitsluitend een geestelijk genot het loon voor den genoot kan zijn.

Ook een vergelijking tusschen de vreemde talen spreekt duidelijk voor onze meening.

Fransch. Genootschap = société, compagnie, association, confrérie. Genoot = compagnon.

Vereeniging = union. Lid = membre.

Engelsch. Genootschap = society, company. Genoot = fellow, companion, associate. Vereeniging = union, lid = membre.

Duitsch. Genootschap = Genossenschaft. Genoot = Genoss, Teilhaber. Vereeniging = Verbindung. Lid = Mitglied.

Het lijkt me voldoende.

Slechts de woorden, welke op een verschil duiden heb ik aangehaald; die welke op een overeenkomst wijzen liet ik achterwege. Wat volkomen gerechtvaardigd is. Het gaat hier alleen om het onderscheid. Want dat een genootschap en een vereeniging ook overeenkomstige factoren bezitten, wie zou dat willen ontkennen? Ik weet heel goed, dat men een definitie zou kunnen aanvangen aldus: een genootschap is een vereeniging van . . . enz, mits men nu maar daarbij denkt een vereeniging van hoogere orde.

Dat wilde ook het Nederl. Tandheelkundig Genootschap voorstellen. Zijn geschiedenis is er en deze verhaalt in hoe verre het in zijn pogen geslaagd is.

De oprichters, het moet erkend, hebben een voordeel gehad. Zij konden oprichten met de zuiverste bedoelingen. Geen groepsbelang, geen persoonlijk belang in onmiddellijken zin dat hen dreef. Zij waren zuiver in de leer. En waarom het niet eens te zeggen? Hunne stichting is tot op heden trouw gebleven aan het ideaal. Wanneer nu het Genootschap zich zelf accentueert door een hooge contributie te heffen en door den maatregel hier in den aanvang genoemd, dan doet het niet anders dan den buitenstaander z'n beginselvastheid toonen, daartoe gedreven door de steeds veranderende tijdsomstandigheden.

Omstandigheden, die staan in het democratische teeken der vereeniging. Laat men vrij het Genootschapsstand-

punt conservatief noemen. Ik begrijp zeer goed dat de tandartsen en masse een vereeniging of maatschappij behoeven om te kunnen strijden voor stands en persoonlijke rechten.

Maar juist daarom heeft het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap zijn roeping te volgen, door strijder te blijven voor het ideeële, d.w.z. door op te komen voor onzen plicht. Wat weer beteekent professioneele zelfontwikkeling en vechten tegen collegae, die met minderwaardige opvattingen onder den naam van *vakgenoot* het publiek exploiteeren en zoo doende den stand verlagen, die zij ten schande zijn.

Nu vat men allicht waarom het Genootschap zijn kracht niet zoekt in het aantal leden, evenmin als een baken in zee groot behoeft te zijn mits het een helder licht uitstraalt.

Nu is het allicht duidelijk geworden waarom het Genootschap zich niet kan samensmelten met instellingen, die op zich zelf onmisbaar en nuttig zijn doch op anderen grondslag staan.

Om elke misvatting te voorkomen moet ik nog op iets wijzen n.l. dat ik hier beginselen tegenover elkaar geplaatst heb in scherp belichte tegenstelling. Dit was noodzakelijk om de waarde der begrippen te kunnen toetsen.

In de werkelijkheid zijn de verhoudingen wat vager en daardoor minder opvallend.

Het is zelfs bestaanbaar en het zal ook wel voorkomen, dat er vereenigingen zijn, die hun arbeid zoodanig verichten, dat ze boven een genootschap staan dat te kort schiet. Vereenigingen waar de betrekkingen onder de leden vriendschappelijker zijn dan die der genoten.

Maar dat wil niets anders zeggen dan dat er iets verkeers is als een genootschap wordt overtroefd door een vereeniging, dat een dusdanig genootschap zijn naam onwaardig is en moest verdwijnen.

Rotterdam
October 1913.

LEOPOLD FRANK.